

2024-09-02

Till:
Kulturdepartementet

Diarienummer: Ku2024/00602

Remissvar gällande betänkandet Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (SOU 2024:03)

I maj presenterades betänkandet *Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider*, förslag till vad som ska ingå i nästa tillståndspériod för public service-företagen SR, SVT och UR, som är tänkt att gälla åren 2026–2033.

Det finns flera delar i utredningen som Sveriges Konsumenter välkomnar. Det handlar bland annat om utredningens förslag att SVT fortsatt ska ha ett brett uppdrag, att uppdraget ska vara teknikneutralt – och att det inte ska detaljregleras. Det är oerhört viktigt för att public service-företagen fortsatt ska kunna möta så många konsumenters intressen som möjligt och för att public service ska kunna hänga med i framtida teknikskiften och ändrade användarbeteenden. Samtidigt som public service fortsatt ska verka självständigt med en stark integritet och inte detaljstyras av politiken.

Det finns däremot delar där vi hade sett att utredningen agerat annorlunda. Det handlar dels om det faktum att utredningen inte presenterade ett enhälligt förslag, vilket vi menar är mycket bekymmersamt. Dels handlar det om finansieringen, där vi ifrågasätter om medelstilldelningen som utredningen föreslår räcker för att kunna bibehålla ett brett utbud av god kvalitet samtidigt som beredskapen höjs och behovet av granskning i det hybridkrig med påverkansarbete från annan makt, som pågår nu och som kan komma att öka kraftigt under den närmaste tioårsperioden.

1. Politisk enighet ett måste för ett starkt public service.

Fram till nu har utredningarna om public service präglats av enighet. En styrka för svensk public service. Men 2023 års parlamentariska public service-kommitté bröt denna tradition. Sveriges Konsumenter menar att en bred politisk enighet är ett måste. Annars riskerar utredningarna framåt användas som politiska styrinstrument som tillåts påverka verksamheten beroende på vilken regeringsbildning som råkade ha makten när tillståndspérioden startade. Detta blir särskilt oroande med tanke på att kommittén föreslår att tillståndspérioden förlängs till åtta år. Då blir den politiska enigheten än viktigare för att kunna slå vakt om grundbulten inom public service-uppdraget: att tillhandahålla politiskt oberoende och saklig information och att värna demokratin.

Förslag: Sveriges Konsumenter menar att kommittén bör få i uppdrag att göra ett omtag för att nå politisk enighet kring förslaget.

2. Tryggheten måste värnas.

Hybridkriget med desinformation som medel i ett påverkansarbete är inte ett *om* utan ett faktum. Därtill kommer attacker mot vår digitala infrastruktur.

Myndigheten för psykologisk beredskap har i uppdrag att granska påverkansarbete från andra länder. Men desinformation kommer inte bara från andra länder, utan

produceras även nationellt. Dessutom kommunicerar myndigheten inte gentemot allmänheten. Då är det viktigt att Sverige har kanaler som allmänheten har stark tilltro och tillgång till som kan axla det ansvaret. Kanaler som kan granska och verifiera information – och som kan förklara för konsumenterna vad som är falskt/sant och hur man faktiskt kan veta det. Här är public service-företagen synnerligen väl lämpade, något som också kommittén understryker.

I kapitel 19 konstaterar kommittén att den föreslagna medelstillsdelningen ska kunna möta framtidens behov i såväl fredstida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig. Sveriges Konsumenter ifrågasätter om så verkligen är fallet. Att säkra och upprätthålla digitala system så att de förblir robusta även i krig låter sig sannolikt inte göra inom ordinarie budgetramar, utan att det kommer att påverka utbudet. Public service-företagen har redan tvingats dra ner på verksamheten till följd av de senaste årens höga inflation.

Och med tanke på att mängden desinformation vuxit så snabbt på kort tid är det omöjligt att överblicka hur stort behovet av granskning och verifiering kommer att bli under kommande tioårsperiod – inte minst om vi faktiskt skulle bli indragna i en krigssituation.

Förslag: Sveriges Konsumenter vill se stärkta anslag med hänvisning till beredskapsuppdraget och behovet av granskning av påverkansarbete från andra länder. Dessutom vill vi se en liknande klausul som den som gäller kostnaderna för marknätet. Alltså: om omvärldens hybrida attacker medför påtagligt ökade kostnader för public service-bolagen bör de kunna ses som extraordinära kostnader som inte bör ingå i medelsbeslutet för tillståndsperioden.

Johanna Hållén
Generalsekreterare Sveriges Konsumenter